

CHỊ DUYÊN

- Cao Nhật Minh -

Thưa các bạn. Câu chuyện tôi kể dưới đây nếu ở Việt Nam thì có lẽ là "thường ngày ở huyện", nhưng vấn đề là nó lại diễn ra ở Berlin, thủ đô của nước CHLB Đức một trong những trung tâm kinh tế, văn hóa và chính trị của Châu Âu.

Có lẽ trước khi kể về chị, tôi giới thiệu cho các bạn về công viên Mauerpark (công viên tường ngăn cách). Nó được nằm trên một khu đất đặc biệt. Nơi đây ngày xưa có một bức tường cao khoảng hai mét ngăn cách giữa đông và tây Berlin, công viên này, thực chất trước kia là vành đai trắng, nếu ai liều lĩnh vượt qua thì có lẽ phải trả giá bằng tính mạng của mình. Nghe mọi người kể lại, cũng đã có một số người bị bộ đội biên phòng bắn chết tại đây, khi họ cố gắng vượt qua tường ngăn cách. Nằm ngay cạnh công viên là sân vận động Friedrich-Ludwig Jahn. Nơi chính phủ Đông Đức thường xuyên tổ chức những ngày hội lớn cho thanh niên thế giới. Cũng từ đây mà có tấm ảnh cô gái mặc áo dài Việt Nam cầm bó hoa với dòng tít lớn "không thế lực nào chiến thắng được Nhân Dân"

Khu này bây giờ thay đổi nhiều. Nơi đây trở thành một trung tâm hội tụ văn hóa, nghệ thuật từ khắp nơi trên thế giới, . Mauerpark là địa danh nổi tiếng, xứng đáng nằm trong địa chỉ cần đến thăm của Berlin.

Vào một ngày cuối tuần trời trong xanh, nắng ấm. Trong công viên những tiếng huyền não cười đùa của các bản trẻ, xen lẫn tiếng nhạc réo rắt, bập bùng và mùi thơm của thịt nướng lan tỏa khắp nơi. Tôi nhìn thấy một người phụ nữ trạc 65 tuổi và một cháu bé gái nhỏ bé người Việt Nam len lỏi giữa đám đông, họ đi lượm vỏ chai. Chị có gương mặt khắc khổ, bên má có một vết sẹo lớn, chân đi hơi tập tễnh, bé gái khoảng 9 tuổi nhìn dễ thương đôi mắt trong sáng. Hai người kéo lê một túi ni lông lớn, trong đựng đầy vỏ chai bia và nước ngọt, mồ hôi ròng xuống hai má, họ cố rướn lên để có tầm mắt xa hơn, xem có vỏ chai, lọ nào còn vương vãi không ?.

Mới đầu tôi có cảm giác ái ngại và ngưỡng ngừng, khi thấy người cùng quê hương, mảnh đất Việt Nam yêu thương mà sang trời tây làm việc này, nó cứ như thế nào ấy. Sau khi gạt tính sĩ diện hào sang một bên cộng với sự tò mò tội tiến lại chào chị và cháu, sau vài câu hỏi thăm xã giao, tôi đi thẳng vào vấn đề, muốn tìm hiểu sao chị và cháu làm việc này. Nhìn chị với mái tóc dài được kẹp bằng chiếc cặp ba lá mà U tôi ngày xưa hay cặp, tự nhiên tôi thấy rất cảm tình.

Chị và cháu ngưỡng nghịu mỉm cười chào tôi, và kể cho tôi nghe một chút về cuộc đời của mình.

Chị sinh năm 1952 quê Thanh Hóa, bổ liệt sĩ thời chống Pháp hy sinh ở đồi A1 Điện Biên Phủ, nhưng không tìm thấy xác, mẹ ở vậy nuôi con và vẫn hy vọng chồng còn sống trở về. Những năm tháng khắc nghiệt, chị tình nguyện ra nhập thanh niên xung phong "ta đi theo ánh lửa từ trái tim mình". Đơn vị chị ngày ấy được giao nhiệm vụ bảo vệ, lắp những hố bom và hướng dẫn các đơn vị đi sâu vào tuyến trong, mười hai người trong tiểu đội chỉ còn bốn người sống sót. Nói về những kỷ niệm ngày đó chị mỉm cười buồn, hình như chị không muốn nhắc nhiều về quá khứ. Chị chỉ cho tôi chiếc cặp ba lá kẹp tóc trên đầu và nói. Chú có biết không ? đây là chiếc cặp của người bạn gái cùng đơn vị đã dũng cảm lấy thân che cửa hầm cho chị, khi bị một quả bom Napan nổ ngay cạnh, xác người bạn gái cháy xém, đen thui không còn nhận ra nữa, chị thì may mắn hơn chỉ bị thương ở má và lưng. Giữa đêm hôm mịt mùng mọi người không dám bật đèn khiêng đồng đội đi chôn, tất cả cắn chặt răng không ai dám khóc to, chiếc cặp ba lá là kỷ vật của người bạn gái còn giữ lại được đến ngày hôm nay, chị luôn kẹp nó trên tóc để nhớ mãi người bạn gái, người đồng đội đã cứu mình.

Cháu bé gái đứng im lặng. Tôi lấy ngón tay cù vào lưng, cháu mỉm cười dễ thương. Đây là cháu gọi tôi bằng bà đấy cậu ạ, cháu rất ngoan và siêng năng học tập. Sau khi đất nước thống nhất, chị được chuyển về làm ở một xí nghiệp của bộ quốc phòng, có lẽ do ngoại hình xấu nên chẳng ai muốn se duyên cùng, thế là mãi sau này tôi phải nhờ một người xa lạ, không quen biết giúp tôi có con. Cháu gái được 5 tuổi chị lại phải nhờ mẹ nuôi hộ, để đi xuất khẩu lao động sang Đức. Xa mẹ và con gái nỗi nhớ thương không thể nào tả nổi, nhưng không còn sự lựa chọn nào khác. Cậu có biết thời bao cấp, nhà chị ba thế hệ sống trong một mái nhà, với đồng lương ít ỏi thì làm sao nuôi nổi một người chứ đừng nói đến ba người. Nhiều lúc đến bữa ăn, trên mâm vền vẹn có một chút cá bống kho, mẹ gắp cho chị và bảo, con cố gắng ăn lấy một chút lấy sức khỏe lo cho cả nhà, chị lại gắp sang cho con, vì ăn rồi thì đứa bé còn gì mà ăn nữa. Nhìn con gái nhìn chăm chăm vào đĩa hàng xóm đang mút kẹo không dấu nổi thèm thường, lòng chị không khỏi quặn đau, thôi cố gắng mà đi kiếm tiền, không thể để cuộc sống mãi như thế này được.

Sang Đức làm việc một thời gian thì nước Đức thống nhất, nhà máy giải thể chị không nhận bốn nghìn tiền đền bù nhưng vẫn quyết tâm ở lại, làm đủ mọi công việc để có tiền gửi về nhà. Khi nước Đức cho phép công nhân lao động được ở lại, chị mừng quá làm giấy tờ đoàn tụ đón con sang. Có lẽ mẹ chị vì nhớ con nhớ cháu buồn quá làm bệnh và đã ra đi vĩnh viễn. Hôm chị về đưa tang mẹ, bà con xóm làng đến viếng đông nghịt làm chị rất cảm động. Nhìn số đồ đạc chị gửi về cho mẹ từ ngày xưa nay vẫn còn nguyên, cụ vẫn giữ không động vào và hy vọng một ngày nào đó con và cháu trở về, làm chị ghen lòng.

Có lẽ truyện buồn của chị không có hồi kết. Con gái sang đi học, lớn lên lập gia đình với một người Việt Nam và sinh được cháu gái này. Không ngờ ông chồng nghiện cờ bạc, cá độ. Có bao nhiêu tiền tiết kiệm anh ta đổ vào các cuộc đỏ đen hết. Một thời gian sau anh ta bỏ vợ con đi theo một phụ nữ khác mà không một lời từ biệt.

Rồi một ngày không hiểu sao tóc con gái chị rụng hàng loạt, đi bác sĩ khám, họ chuẩn đoán, cháu bị ảnh hưởng chất độc màu da cam Dioxin từ bố hoặc mẹ, bệnh vào giai đoạn cuối không cứu được. Trước khi mất cháu nắm chặt tay chị nói, mẹ cố nuôi cháu lên người. Nhìn xác con từ từ được đưa vào lò hỏa thiêu, chị chỉ muốn chết quách cho rồi. Nhưng nghĩ lại nếu mình chết thì cháu gái sống với ai? Thôi phải cố sống vậy, ngày xưa trong Trường sơn sau tiếng bom là mình lại thở phào nhẹ nhõm, thế là thoát rồi. Thế mà bây giờ lại mong chết là thế nào?.

Có lẽ câu chuyện này tôi không muốn kể làm gì, vì nó không chỉ xảy ra với mình chị mà còn với bao nhiêu người khác, bao gia đình ở Việt Nam cũng có hoàn cảnh tương tự. Nhưng điều đặc biệt ở đây là, số tiền chị và cháu kiếm được từ thu nhặt vỏ chai đều gửi về Việt Nam ủng hộ đồng bào miền trung bão lụt và những mảnh đời bất hạnh ở quê hương. Chị nói, cậu ạ chị và cháu bên này sống với số tiền trợ cấp nhà nước Đức cho thế là đủ rồi. Ở quê hương còn có bao nhiêu mảnh đời còn vất vả hơn mình nhiều, ừ đi nhặt vỏ chai lọ kiếm thêm thì đã sao, tuy không vẻ vang gì nhưng trong sạch cậu ạ, không như một số người ăn tiền trợ cấp xã hội mà vẫn đi làm chui, đi ô tô đắt tiền, mặt mũi vênh vác, chị thấy ngượng lắm. Nước Đức đối với mình quá tử tế, mình không làm thế được. Ở đây cũng có một số Phát xít nhưng người tốt và kẻ xấu đâu cũng có cả. Người Đức phần lớn là người tốt, họ hiểu thế nào là chiến tranh, đau thương và mất mát.

Nhìn những giọt mồ hôi của chị và cháu lấp lánh dưới ánh nắng mặt trời, nghe câu chuyện chị kể, tôi đã phải quay đi giả vờ dụi mắt vì bụi, nhưng thực ra nước mắt tôi tuôn trào. Ừ đàn ông khóc đấy thế thì sao nào. Thật là may mắn cho tôi đã được gặp chị và cháu. Họ là những con người bình thường không "Ông to, Bà lớn" gì cả mà đã dạy cho tôi một bài học đạo đức hơn hẳn những ai ngồi ghế cao mà giảng giải những từ ngữ trống rỗng.

Tôi hỏi nhẹ, chị có cần em giúp gì không? Chị cười lắc đầu, chú ạ được gặp chú ở đây, lắng nghe câu chuyện chị kể, và không khinh cái công việc chị và cháu đang làm là chị mừng và cảm ơn chú nhiều. Có nhiều bà con ta khi thấy chị và cháu đi qua họ quay mặt

đi và khịt mũi như gặp phải một loài gì kinh tởm lắm. Thôi bây giờ chị và cháu phải tiếp tục công việc, kiếm một chút tiền quỳn góp cho một ngôi chùa nghe bảo bị cháy cần xây dựng lại.

Ánh nắng mặt trời buổi chiều tà dội thẳng vào khuôn mặt của chị và cháu, làm hai khuôn mặt bừng sáng lên đẹp tuyệt vời như được thiên nhiên trang điểm không phải bằng những thứ son phấn lòe loẹt. Tôi băng khuâng nhìn bóng dáng hai bà cháu hòa lẫn vào đám đông. Chúc hai bà cháu nhặt được nhiều vỏ chai để có tiền gửi về giúp những mảnh đời cơ cực ở quê hương đất nước. Họ như những hạt muối luôn đọng trong trái tim tôi.

Berlin, 26.05.2017